

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2078146_RegNr_e2A-362-265/2022

<http://www.infolex.lt/tp/2078146>

Civilinė byla Nr. e2A-362-265/2022
Teisminio proceso Nr. 2-24-3-00173-2021-7

Procesinio sprendimo kategorijos: 2.2.1.8;
2.6.10.2.4.2; 3.3.1.18.1; 3.3.1.20

(S)

KLAIPĖDOS APYGARDOS TEISMAS

N U T A R T I S **LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU**

2022 m. balandžio 28 d.
Klaipėda

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Raimondos Andrulienės, Aušros Maškevičienės, Alvydo Žerlausko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas),

teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo **ieškovo A. G.** apeliacinį skundą dėl Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 29 d. sprendimo civilinėje byloje pagal ieškovo A. G. ieškinį atsakovui V. E. K. dėl paskleistų duomenų pripažinimo neatitinkančiais tikrovės ir žeminančiais asmens garbę ir orumą bei tokių duomenų paneigimo ir turtinės bei neturtinės žalos atlyginimo, tretieji asmenys (*duomenys neskelbtini 1*), (*duomenys neskelbtini 2*).

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Ieškovas A. G. patikslintu ieškiniu prašė:

- 1.1. Įpareigoti atsakovą V. E. K. per 5 darbo dienas, skaičiuojant nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, savo lėšomis paneigti šią tikrovės neatitinkančią informaciją: „<...>. *Bet taip atsitiko... Šis žmogus mane suklaidino... deklaravo vertybes ir pagrindinį moralės principą, kad tai dėl – ko sutarta – bus laikomasi. Pasirodo paprastas sukčius...<...>*“, „<...>“. Galite elektros kabelį pasijungti iš kito šono... gal netikrins...“, „Elektra jau atvesta į pačius atokiausius kampelius tik reikia už ją mokėti – ar tai kažkas nauja A. G.? <...>“, ir elektroniniu laišku (visiems 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško adresatams, kuriems buvo paskleista A. G. garbę ir orumą žeminanti žinia) išsiųsti tokio turinio paneigimą: „*V. E. K. nuoširdžiai atsiprašo A. G., kad 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniu laišku paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją, kuri daro žalą A. G.. Noriu pabrėžti, kad mano teiginiai: „<...>. Bet taip atsitiko... Šis žmogus mane suklaidino... deklaravo vertybes ir pagrindinį moralės principą, kad tai dėl - ko sutarta – bus laikomasi. Pasirodo paprastas sukčius...<...>*“, „<...>“. Galite elektros kabelį pasijungti iš kito šono... gal netikrins...“, „Elektra jau atvesta į pačius atokiausius kampelius tik reikia už ją mokėti – ar tai kažkas nauja A. G.? <...>“, kuriais siekiau sudaryti neigiamą nuomonę apie A. G., buvo paremti tik mano emocijomis, kurias išprovokavo nesutarimai su A. G., tačiau neturi jokio objektyvaus pagrindo“.
- 1.2. Įpareigoti atsakovą V. E. K. per 5 darbo dienas, skaičiuojant nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos, savo lėšomis paneigti šią tikrovės neatitinkančią informaciją: „<...>. *Norime atkreipti dėmesį, kad priverstinis dalyvavimas asociacijos veikloje - kuriai šiuo metu vadovauja savo elgesiu save diskreditavęs A. G. (viešai pateikiama informacija apie elektros energijos vagystes, VTEK pradėtas tyrimas, ŽS atstovai (J. Ž.) dalyvavo visuotiniame susirinkime tai disponuoja pilna informacija ir tt) <...>, „<...>*“. A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, meluoja, klastoja dokumentus ir tai tapo norma? <...>.“ ir elektroniniu laišku (visiems 2021 m. sausio 11 d. elektroninio laiško adresatams, kuriems buvo paskleista A. G. garbę ir orumą žeminanti žinia) išsiųsti tokio turinio paneigimą: „*V. E. K. nuoširdžiai atsiprašo A. G., kad 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją, kuri daro žalą A. G.. Noriu pabrėžti, kad mano teiginiai „<...>. Norime atkreipti dėmesį, kad priverstinis dalyvavimas asociacijos veikloje - kuriai šiuo metu vadovauja savo elgesiu save diskreditavęs A. G. (viešai pateikiama informacija apie elektros energijos vagystes, VTEK pradėtas tyrimas, ŽS atstovai (J. Ž.) dalyvavo visuotiniame susirinkime tai disponuoja pilna informacija ir tt) <...>, „<...>*“. A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, meluoja, klastoja dokumentus ir tai tapo norma? <...>.“, kuriais siekiau sudaryti neigiamą nuomonę apie A. G., buvo paremti tik mano emocijomis, kurias išprovokavo nesutarimai su A. G., tačiau neturi jokio objektyvaus pagrindo“.

- 1.3. Priteisti iš atsakovo V. E. K. 363 Eur nuostolių atlyginimą, 4 000 Eur dydžio neturtinės žalos atlyginimą, 5 procentų dydžio metines procesines palūkanas už priteistą sumą nuo bylos iškėlimo teisme dienos iki teismo sprendimo visiško įvykdymo ir bylinėjimosi išlaidas.
2. Ieškovas nurodė, kad 2019 m. rugsėjo 18 d. buvo išrinktas asociacijos „(duomenys neskelbtini 1)“ (toliau – ir (duomenys neskelbtini 1) arba (duomenys neskelbtini 1)) valdybos pirmininku. Atsakovas, būdamas (duomenys neskelbtini 1) narės (duomenys neskelbtini 2) (toliau – ir (duomenys neskelbtini 2)) atstovu, 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroniniais laiškais paskleidė informaciją, kuri neatitinka tikrovės ir žemina ieškovo garbę ir orumą bei gerą vardą visuomenėje. Atsakovas nurodytą tikrovės neatitinkančią informaciją paskleidė itin dideliu su jo profesine veikla susijusiam subjektų ratui. 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninis laiškas buvo nusiųstas valstybės institucijų ir įstaigų atstovams bei visiems asociacijos (duomenys neskelbtini 1) nariams. Ieškovas, reaguodamas į paskleistą tikrovės neatitinkančią informaciją, kreipėsi į atsakovą, prašydamas paneigti 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniame laiške paskleistą tikrovės neatitinkančią informaciją. Atsakovas 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku kreipėsi į ieškovo atstovą advokatą iš esmės nesutikdamas su ieškovo pretenzija. Tą pačią dieną, t. y. 2021 m. sausio 11 d., atsakovas kitu elektroniniu laišku kreipėsi š valstybės institucijų ir įstaigų atstovus bei (duomenys neskelbtini) grupes. Šiame elektroniniame laiške atsakovas paskleidė prašomus paneigti tikrovės neatitinkančius ir ieškovo garbę ir orumą žeminančius teiginius. Ieškovas 2021 m. sausio 13 d. kreipėsi į atsakovą, prašydamas per 5 dienas paneigti 2021 m. sausio 11 d. elektroniniame laiške paskleistą tikrovės neatitinkančią informaciją. Atsakovas 2021 m. sausio 13 d. elektroniniu laišku kreipėsi į ieškovą ir iš esmės su pretenzija nesutiko.
3. Ieškovo teigimu, nepaisant ieškovo pastangų taikiai išspręsti situaciją, atsakovas ne tik atsisako paneigti tikrovės neatitinkančią informaciją, bet ir toliau, sąmoningai siekdamas pakenkti ieškovui ir jo vykdomai veiklai, skleidžia žeminančio turinio informaciją apie ieškovą. Pažymi, kad (duomenys neskelbtini 1), kurios valdybos pirmininkas yra ieškovas, ieškinio parengimo dieną jungia 13 (duomenys neskelbtini) grupių, kurioms priklauso daugiau nei 300 verslo, pilietinės visuomenės bei vietos valdžios sektoriaus narių. Be to, ieškovas yra vienos iš didžiausių ir produktyviausių (duomenys neskelbtini) įmonių šalyje (duomenys neskelbtini 3) vadovas, (duomenys neskelbtini 5), kuri vienija 300 žmonių, pirmininkas, (duomenys neskelbtini 6), vienijančios 20 narių, valdybos pirmininkas bei stambus ūkininkas. (duomenys neskelbtini 1) nario ar jo atstovo viešai pateikiama informacija turi didelę įtaką ieškovo vadovaujamų juridinių asmenų dalykinei (verslo) reputacijai bei jo valdomo ūkio tolimesnei sėkmingai veiklai. Ieškovas nėra teistas už jokių nusikaltimų, taip pat ir sukčiavimą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 182 straipsnį, dokumento klastojimą pagal BK 300 straipsnį bei vagystę pagal BK 178 straipsnį, todėl atsakovo teiginiai, kad jis yra sukčius, klastoja dokumentus ir tai tapo norma, ir vogė elektros energiją, yra visiškai nepagrįsti, žemina ieškovo garbę ir orumą bei yra šmeižikiški. Tarp (duomenys neskelbtini 3) ir energijos skirstymo operatoriaus buvo kilęs civilinis ginčas dėl sunaudotos elektros energijos apskaičiavimo, tačiau šiai dienai energijos skirstymo operatorius (duomenys neskelbtini 3) neturi jokių pretenzijų dėl sunaudotos elektros energijos. Prieš ieškovą, kaip fizinį asmenį, nėra ir niekada nebuvo pradėtos jokios civilinės, administracinės ir baudžiamosios bylos dėl netikslaus sunaudotos elektros energijos apskaičiavimo. Ieškovo

nuomone, atsakovo teiginiai 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroniniuose laiškuose, iš kurių galima suprasti, kad ieškovas vogė ir/ar vagia elektros energiją ar sukčiauja elektros skirstymo procese, ne tik žemina ieškovo garbę ir orumą bei gerą vardą, bet trukdo vykdyti savo pareigas ir funkcijas, nes dėl paskleistos tikrovės neatitinkančios informacijos yra apsunkinamas bendravimas su juridinių asmenų ir valdomo ūkio partneriais bei kitais (*duomenys neskelbtini 1*) nariais. (*duomenys neskelbtini 3*) ir valdomo ūkio partneriai nebepasitiki ieškovu (abejoja jo sąžiningumu) ir net svarsto nutraukti bendradarbiavimą su šia įmone ir valdomu ūkiu. Ieškovas nemoka ir niekada nemokėjo atlyginimo savo darbuotojams iš (*duomenys neskelbtini 1*). Ieškovo nuomone, atsakovas, manipuliudamas ieškovo geru vardu, siekia jį pavaizduoti kaip nepadorų žmogų. Ieškovas patirtą neturtinę žalą vertina 4 000 Eur. Ieškovas taip pat prašė priteisti 363 Eur nuostolių, kuriuos patyrė už 2020 m. sausio 7 d. ir 2020 m. sausio 13 d. pretenzijų parengimą.

II. Pirmosios instancijos teismo sprendimo esmė

4. Klaipėdos apylinkės teismas 2021 m. gruodžio 29 d. sprendimu nusprendė ieškinį tenkinti iš dalies: pripažinti, kad atsakovo V. E. K. 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku 22 adresatams pateikta informacija, kad „*A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, klastoja dokumentus ir tai tapo norma?*“, neatitinka tikrovės ir žemina ieškovo A. G. garbę ir orumą; įpareigoti atsakovą V. E. K. per 5 darbo dienas nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos paneigti šią tikrovės neatitinkančią informaciją, visiems 2021 m. sausio 11 d. elektroninio laiško adresatams išsiunčiant tokio turinio paneigimą: „*V. E. K. 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku paskleista informacija, kad „A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, klastoja dokumentus ir tai tapo norma“, neatitinka tikrovės ir žemina A. G. garbę ir orumą*“; priteisti iš atsakovo V. E. K. 91 Eur turtinės žalos atlyginimą ieškovui A. G.; kitą ieškinio dalį atmesti. Taip pat nuspręsta priteisti iš ieškovo 3 143 Eur bylinėjimosi išlaidų atsakovui; priteisti iš ieškovo 18 Eur pašto išlaidų valstybei ir priteisti iš atsakovo 6 Eur pašto išlaidų valstybei.
5. Teismas nustatė, kad elektroninius laiškus parašė ir nurodytiems adresatams (2020 m. gruodžio 6 d. laišku – 28 adresatams, o 2021 m. sausio 11 d. laišku – 22 adresatams) išsiuntė atsakovas, kaip dviejų asociacijų atstovas, ir kad laiškuose, ieškovo paryškintais teiginiais, žodžiais, nuorodomis kalbama apie ieškovą. Spręsdamas dėl pareikštų reikalavimų teismas įvertino elektroninių laišku rašymo kontekstą, be kita ko, kad (*duomenys neskelbtini*) grupių narystė (*duomenys neskelbtini*), t. y. asociacijoje, kuriai vadovauja ieškovas, buvo privaloma. Atsakovas 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. vasario 22 d. kreipėsi į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją dėl išaiškinimo, ar aktualūs teisės aktai įtvirtina tik privalomą dalyvavimą, ar ir privalomą narystę. Tik po bylos iškėlimo, bylos nagrinėjimo metu (*duomenys neskelbtini*) veiklą bei finansavimą kuruojančių, prižiūrinčių bei administruojančių institucijų išaiškinimai dėl privalomos narystės pasikeitė. Taip pat nustatyta, kad elektroninių laišku, kuriuose pateikti ieškiniu prašomi paneigti duomenys, išsiuntimo metu ieškovas buvo ir yra viešojo juridinio asmens asociacijos „(*duomenys neskelbtini 1*)“ ((*duomenys neskelbtini 1*)), kurioje narystė siekiant gauti finansavimą, buvo privaloma, valdybos pirmininkas. Atsakovas yra (*duomenys neskelbtini 2*), kuri bylos iškėlimo metu buvo asociacijos narė, valdybos narys ir įgaliotas atstovas. Ieškovas ir atsakovas buvo ir šiuo metu yra viešieji asmenys, taigi ieškovas nesinaudoja tokiu pačiu garbės ir orumo gynimu

kaip privatusis asmuo. Nustatyta, kad elektroninių laiškų pagrindinis tikslas – pateikti argumentus dėl privalomos narystės asociacijoje ((*duomenys neskelbtini 1*)), kurios valdybos pirmininkas ir vadovas yra ieškovas, panaikinimo. Pripažinta, kad publikacijos apie elektros energijos neteisėtą naudojimą (*duomenys neskelbtini 3*), kurio vadovas ir dalyvis buvo ieškovas, neabejotinai galėjo sukelti abejonių bet kuriam asmeniui (ne tik atsakovui) ieškovo nepriekaištinga reputacija. Teismas įvertino aplinkybes, susijusias su finansinės ataskaitos pristatymu ir kitų klausimų dėl (*duomenys neskelbtini*) valdymo ir administravimo kėlimu, 2020 m. birželio 12 d. vykusiame visuotiniame susirinkime ir po jo, taip pat nustatė, kad tarp atsakovo ir ieškovo atstovaujамų kitų juridinių asmenų 2020 m. gegužės mėnesį nepalankiai ir nesėkmingai susiklostė konsultavimo paslaugų teisiniai santykiai dėl pastato–antidės taikymo žuvies auginimo veiklai, pateikiant paraišką finansavimui gauti.

6. Teismas, spręsdamas dėl 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško turinio, nustatė, kad laiško tema – dėl privalomo dalyvavimo (*duomenys neskelbtini 1*) veikloje. Laiške kalbama apie (*duomenys neskelbtini 1*) skiriamą paramos lėšų netinkamą panaudojimą ir nepagrįstai nustatytą privalomą narystę (*duomenys neskelbtini*) veikloje. Laiškas išsiųstas 28 adresatams, įskaitant ieškovą ir jo vadovaujamą pačią asociaciją: pačiai asociacijai, asociacijos nariams ((*duomenys neskelbtini*) grupių vadovams), Lietuvos Respublikos žemės ūkio misterijai ir keturiems jos atstovams, dviem Nacionalinės mokėjimų agentūros atstovams. Teismas įvertino, kad pirmoje citatoje pateikiamas psichologinis subjektyvus vertinimas – atsakovas jaučiasi suklaidintas. Teismo vertinimu, atsakovas prašomu paneigti teiginiu visiškai neteigia, kad ieškovas yra padaręs BK 178 straipsnyje ir/ar 182 straipsnyje numatytas nusikalstamas veikas. Nagrinėjamu teiginiu ieškovui nėra priskiriamas neteisėtas ir/ar nusikalstamas elgesys. Nagrinėjamame kontekste teismas įvertino tarp šalių vadovaujамų juridinių asmenų nesėkmingai susiklosčiusius konsultavimo paslaugų santykius, viešas publikacijas apie ieškovo vadovaujamo ūkio subjekto neteisėtą elektros energijos naudojimą, pagrįstas abejones dėl asociacijos veiklos tinkamo organizavimo ir administravimo, galimo savanaudiško kreipimosi asociacijos vardu į valdžios instituciją dėl paramos vienam (iš trijų) (*duomenys neskelbtini*) sektorių, kuriame pats veikia, paramos normos padidinimo, duomenis apie asociacijos veiklą ir paramos panaudojimą (nepanaudojimą), nesusipratimus dėl visuotinio narių susirinkimo eigos (nepalankios sau revizoriaus ataskaitos dalies nepaviešinimas, neleidimas pasisakyti, atsakymų į klausimus, susijusius su reputacija bei darbuotojų sąsajas su kitais ieškovo vadovaujамais subjektais, nepateikimas) ir jos užfiksavimo protokole, ir teismas padarė išvadą, kad tokia nuomonė ir subjektyvus asmens vertinimas turi realų faktinį pagrindą.
7. Dėl antrojo teiginio teismas pažymėjo, kad šis teiginys yra bendro pobūdžio, pasibaigiantis retoriniu klausimu. Yra lemtas viešai publikuotuose straipsniuose, į kuriuos tame pačiame laiške pateikiamos nuorodos, paskelbtos informacijos apie kito juridinio asmens, kurio vadovas ir dalyvis buvo ieškovas, neteisėtą elektros energijos naudojimą. Nustatyta, kad tai, jog elektros energija buvo naudojama neteisėtai, jos neapskaitant dėl išorinio poveikio magnetu, patvirtina ir civilinėje byloje teismų procesiniais sprendimais konstatuotos aplinkybės. Teismas įvertino, kad už juridinio asmens veiksmus atsako vadovas, todėl juridiniam asmeniui teikiami įtarimai/kaltinimai, taikoma atsakomybė (šiuo atveju civilinė), tiesiogiai susiję su juridinio asmens vadovu, jo veikla ir reputacija. Teismas, įvertinęs laiško kontekstą, atsakovo vartojamas formuluotes bei skyrybos ženklus (vartojami daugtaškiai, reiškiantys pauzę, dvejonę, neišsakytą, nepabaigtą mintį, klastukas) ieškinyje nurodytas citatas su ieškovo paryškintais žodžiais įvertino kaip subjektyvų atsakovo tam tikrų faktinių duomenų

vertinimą, t. y. atsakovo nuomone apie susiklosčiusią situaciją, o ne neginčytinu faktų ar žinia. Pripažinta, kad šiuo atveju atsakovo išreikšta nuomonė turi faktinį pagrindą. Teismas nenustatė aplinkybių, kurios sudarytų pagrindą vienareikšmiškai konstatuoti, kad atsakovas paskleidė savo nuomonę nesąžiningai, pasinaudodamas savo padėtimi ir siekdamas pakenkti ieškovui, o atsakovo paskleista nuomonė pakenkė ieškovo dalykinei reputacijai ir dėl to yra pagrindas riboti atsakovo saviraiškos laisvę. Šią ieškinio dalį teismas pripažino neįrodyta ir nepagrįsta, todėl atmetė.

8. Teismas, sprenddamas dėl 2021 m. sausio 11 d. elektroninio laiško turinio, nustatė, kad laiško tema – informacija apie pradėtą tyrimą. Laišku persiunčiama informacija apie 2020 m. lapkričio 11 d. padėtą Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (toliau – VTEK) tyrimą. Laiške kalbama apie nepagrįstai nustatytą privalomą narystę (*duomenys neskelbtini*) veikloje ir užsitęsusių šio klausimo sprendimą kontroliuojančiose institucijose. Laiškas išsiųstas 22 adresatams, įskaitant ieškovą ir jo vadovaujamą pačią asociaciją: pačiai asociacijai, asociacijos nariams (*duomenys neskelbtini*) grupių vadovams) ir dviem Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos atstovams. Antroji citata, kaip ir pirmojo laiško atveju, susijusi su viešai publikuotais straipsniais apie (*duomenys neskelbtini 3*), kurio vadovas ir dalyvis buvo ieškovas, neteisėtą elektros energijos naudojimą bei atsakovo iniciatyva VTEK pradėtu tyrimu. Įvertinęs, kad tai, jog elektros energija buvo naudojama neteisėtai, patvirtina ir civilinėje byloje teismų procesiniais sprendimais konstatuotos aplinkybės, teismas pripažino, kad juridiniam asmeniui teikiami įtarimai/kaltinimai, taikoma atsakomybė (šiuo atveju civilinė), tiesiogiai susiję su juridinio asmens vadovu, jo veikla ir reputacija. Teismas nustatė, kad laiško parašymo metu iš tiesų VTEK buvo atliekamas tyrimas. Teismas padarė išvadą, kad atsakovas, nurodydamas, jog asociacijai vadovauja savo elgesiu save diskreditavęs A. G., aiškiai išreiškia savo nuomonę ir subjektyvų asmens reputacijos vertinimą, kurie turi realų faktinį pagrindą. Skliaustuose ieškovo paryškinti žodžiai yra nuoroda į viešai pateikiamą informaciją apie elektros energijos vagystes, kuriomis buvo kaltinamas ieškovo vadovaujamas (*duomenys neskelbtini 3*). Straipsniai realiai buvo publikuojami. Teismas konstatavo, kad reikalavimas paneigti atsakovo nuomonę, kuriai netaikomi tiesos kriterijai, apie ieškovo reputaciją ir objektyvią nuorodą, nepagrįsti, todėl juos atmetė.
9. Teismas nustatė, kad ieškovo prašomas paneigti teiginys „*A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, meluoja, klastoja dokumentus ir tai tapo norma? <...>.*“, nors užbaigiamas klaustuku, akivaizdžiai yra pateikiamas teiginys, o ne klausimas. Teismas įvertino, kad bylos duomenys, tarp jų tai, jog darbuotojai tuo pat metu dirbo kituose ūkio subjektuose, kuriems vadovavo ar didelę įtaką turėjo ieškovas, sudaro pagrindą abejoti įdarbinimo ir su tuo susijusių sąlygų realumu ir tikslumu, tačiau taip pat įvertino tai, kad nurodytas teiginys, taip kaip jis pateiktas, suprantamas, jog ieškovo ūkio darbuotojams už darbą ūkyje atlyginimas yra mokamas ne iš to ūkio, kuriame jie dirba lėšų, bet iš (*duomenys neskelbtini 1*) biudžeto lėšų, tačiau byloje nustatyta, kad finansininkė ir projekto administratorius į darbą asociacijoje priimti valdybos protokolinais sprendimais, o ne asmeniškai valdybos primininko ieškovo sprendimu; su darbuotojais sudarytos darbo sutartys, darbo laikas apskaitomas darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose; duomenų, kad dėl už darbą asociacijoje mokamo darbo užmokesčio jiems būtų sumažintas ar nebemokamas darbo užmokestis kitose darbovietėse, nėra. Nustatyta, kad atsakovas teiginį dėl klastojamų dokumentų sieja su 2020 m. birželio 12 d. asociacijos visuotinio narių susirinkimo protokolu, kuriame galimai neatspindėti visi susirinkimo įvykiai, klausimai ir pasisakymai. Teismas

nustatė, kad protokolas yra galiojantis, dėl jo turinio nevyksta jokie teismo procesai. Tai, jog garso įrašas neišsaugotas ir protokolas nepapildytas atsakovo pageidaujama būdu, nesudaro pagrindo išvadai, kad protokolas yra suklastotas. Be to, šis klausimas ir valdybos informavimo bei klausimo įtraukimo į valdybos darbotvarkę klausimas atsakovo iniciatyva buvo nagrinėjami VTEK, tačiau pažeidimų nenustatyta, tyrimas dėl ieškovo nutrauktas. Teismas konstatavo, kad teiginių konstrukcijoje nėra išreikšta jokių abejonių, svarstymų, klausimų ar kitokio svarstomojo pobūdžio išraiškų, tai yra tvirtinimas ir konstatavimas, todėl negali būti traktuojami kaip nuomonė. Byloje šią informaciją patvirtinančių įrodymų nėra. Konstatuota, kad atsakovas nepaneigė Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 2.24 straipsnio 1 dalyje nustatytos prezumpcijos. Teismas taip pat padarė išvadą, kad teiginys „*meluoja*“ yra bendro pobūdžio vertinamasis teiginys ir negali būti objektyviai patikrintas, todėl pripažino jį atsakovo nuomone apie ieškovą, kuriai negali būti taikomas tiesos kriterijus ir kuri, išdėstytais motyvais ir argumentais, turi faktinį pagrindą. Teismas pripažino, kad atsakovo V. E. K. 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku 22 adresatams pateikta informacija, kad *A. G. toliau moka atlyginimus savo ūkio darbuotojams iš (duomenys neskelbtini 1) biudžeto, klastoja dokumentus ir tai tapo norma?*, neatitinka tikrovės ir žemina ieškovo A. G. garbę ir orumą.

10. Teismas netenkino ieškinio reikalavimo dėl neturtinės žalos atlyginimo, konstatavęs, kad teiginiai apie patirtą neturinę žalą deklaratyvūs ir nepagrįsti jokiais objektyviais įrodymais. Byloje nenustatyta duomenų, kad paskleista tikrovės neatitinkanti informacija būtų pakenkusi ieškovo profesinei ir/ar visuomeninei veiklai bei sukėlusį sunkių dvasinių išgyvenimų. Pripažinta, kad šiuo atveju pakankamas garbės ir orumo gynimo būdas yra garbė ir orumą žeminančių, tikrovės neatitinkančių žinių paneigimas. Atsižvelgęs į tenkintų neturtinių ieškinio reikalavimų dėl garbės ir orumo gynimo dalį teismas pripažino, kad ieškovui iš atsakovo priteistinas 25 procentų turtinių nuostolių – išlaidų už pretenzijų iki teismo parengimą – atlyginimas (91 Eur).

III. Apeliacinio skundo ir atsiliepimo į jį argumentai

11. Apeliaciniu skundu ieškovas A. G. prašo: panaikinti 2021 m. gruodžio 29 d. Klaipėdos apylinkės teismo sprendimo dalį dėl ieškovo A. G. patikslinto ieškinio dalies atmetimo ir priimti naują sprendimą – A. G. patikslintą ieškinį tenkinti visa apimtimi, taip pat ieškovo naudai iš atsakovo priteisti visas patirtas bylinėjimosi išlaidas. Ieškovas taip pat prašo priimti papildomus įrodymus. Pagrindiniai apeliacinio skundo argumentai:

- 11.1. Pasisakydamas dėl faktinių bylos aplinkybių ieškovas nurodo, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai padarė išvadą, jog (*duomenys neskelbtini 3*) ir (*duomenys neskelbtini 4*) siejo konsultavimo paslaugų teisiniai santykiai. Byloje nėra jokių įrodymų, jog (*duomenys neskelbtini 3*) ar ieškovas užsakė iš (*duomenys neskelbtini 4*) ar atsakovo kokius nors konsultavimo darbus. Byloje nėra nė vieno įrodymo, kad atsakovas ar (*duomenys neskelbtini 4*) atliko kokius nors darbus ir šie darbai ieškovui būtų perduoti. Pastatas, kuriam atsakovas neva rengė projektą, nepriklauso (*duomenys neskelbtini 3*). Nėra pagrindo teigti, kad atsakovo nurodomas tariamas neatsiskaitymas su juo turi faktinį pagrindą. Be to, ieškovas pažymi, kad 690 866 Eur suma yra bendra gauta parama pagal visas įmanomas priemones, o ne tik pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020

metų veiksmų programos priemonės ir veiklos sritis, ir tokia aplinkybė nustatyta nepagrįstai.

- 11.2. Pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad revizoriaus ataskaita nebuvo pristatyta, yra klaidinga. Revizoriaus ataskaita buvo pristatyta, ją paskelbė ieškovas. Pirmosios instancijos teismo nustatytą aplinkybę, kad atsakovui nebuvo leista pasisakyti, paneigia 2020 m. balandžio 12 d. susirinkimo protokolas. Revizorius neturi teisės įgalioti atsakovą pristatyti ataskaitą. Susirinkimo protokolas yra galiojantis ir dėl jo turinio nevyksta jokie teismo procesai. Dėl faktinių aplinkybių ieškovas akcentuoja, kad atsakovas tikrovės neatitinkančią informaciją paskleidė savo vardu. Taip pat nurodo, kad ieškovas nėra ir niekad nebuvo (*duomenys neskelbtini 3*) valdybos pirmininku, nes pagal įstatus valdyba nėra sudaroma.
- 11.3. Ieškovo vertinimu, 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniame laiške nurodyta pirmoji teiginių grupė, priešingai nei teigia pirmosios instancijos teismas, yra ne atsakovo subjektyvi nuomonė, bet jo sąmoningai paskleista žinia, kuri neatitinka tikrovės bei nepagrįstai žeidžia ieškovo garbę bei orumą. Ieškovo nuomone, atsakovo teiginys nėra suformuluotas kaip pasiūlymas, dvejonė, abejonė ar klausimas, priešingai, atsakovas užtikrintai, turėdamas asmeninių nesutarimų su apeliantu, sąmoningai norėdamas pakenkti ieškovo reputacijai, konstatavo žinią, kad apeliantas yra sukčius. Ieškovas nurodo, kad atsakovas neįrodė, jog jo paskleistas teiginys turi pakankamą faktinį pagrindą.
- 11.4. Ieškovas dėl pirmosios instancijos teismo išvadų dėl pirmojo elektroninio laiško antrojo teiginio nurodo, jog teismas, vertindamas šį atsakovo teiginį, suklydo, nukrypo nuo suformuotos teismų praktikos ir pažeidė CK 2.24 straipsnį. Vien tai, jog kai kurie 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško teiginiai pasibaigia daugtaškiais ar klaustuku, savaime nereiškia, kad juose nėra pateikiami melagingi ir iškraipyti faktai apie ieškovą. Ieškovo teigimu, atsakovas viešais ir sarkastiškais teiginiais siekia ieškovą pavaizduoti kaip nepadorų žmogų, kuris sukčiauja ir vagia elektros energiją, apie ieškovą skelbiamos neigiamos žinios, o ne atsakovo nuomonė. Atsakovo paskleisti teiginiai „dėl elektros vagystės“ neturi pakankamo faktinio pagrindo. Ieškovas nurodo, kad atsakovo 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniame laiške pateikta sarkastiška, o vėliau 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku detalizuota, neigiamojo pobūdžio žinia, kad ieškovas neva vagia elektrą, neturi pagrįsto faktinio pagrindo ir jį žeidžia. Ieškovo vertinimu, pirmosios instancijos teismas neįsigilino į tikrąjį atsakovo paskleistos melagingos informacijos tikslą, deramai neįvertino ieškovo paaiškinimų bei rašytinių įrodymų. Ieškovo teigimu, priešingai nei nurodė pirmosios instancijos teismas, laiškai buvo skirti ne atkreipti dėmesį į svarbius klausimus, bet sąmoningas siekis pakenkti ir paniekinti dėl atsakovo asmeninės antipatijos ieškovui bei siekis pakirsti (*duomenys neskelbtini 1*) narių pasitikėjimą pirmininku, kad šis nebūtų perrinktas kitai kadencijai.
- 11.5. Ieškovo teigimu, net jei atsakovo teiginiai būtų vertinami kaip jo subjektyvi nuomonė, toks nuomonės reiškimas turėjo būti pripažintas neetišku, peržengiančiu įstatymo nustatytas ribas ir pažeidžiančiu ieškovo garbę bei orumą. Atsakovas taip pat yra viešasis asmuo, todėl jo paskleista ir tikrovės neatitinkanti informacija turėtų būti vertinama kaip turinti didesnę poveikį visuomenei. Šios aplinkybės teismas neįvertino. Ieškovas nurodo, jog atsakovas paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją itin specifiniam asmenų ratui, t. y. visiems ieškovo vadovaujamos asociacijos nariams bei asociaciją ir ieškovo verslą

prižiūrinčioms valstybės institucijoms. Ieškovo nuomone, atsakovas veikė siekdamas sąmoningai pakenkti ieškovui.

- 11.6. Ieškovo vertinimu, pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė apeliantui priteisti neturtinės žalos atlyginimą. Ieškovas nurodo, kad atsakovo panaudoti teiginiai neabejotinai sukelia neigiamus dvasinius išgyvenimus. Be to, dėl atsakovo paskleistų tikrovės neatitinkančių teiginių ieškovas, siekdamas išvengti žalos (*duomenys neskelbtini 3*), buvo priverstas perleisti turimas bendrovės akcijas ir pasitraukti iš vadovo pareigų, dėl to patyrė dvasinius išgyvenimus ir neigiamus padarinius. Ieškovo nuomone, negalima teigti, kad vien tai, jog ieškovui pasitraukus iš užimamų pareigų jo vietą užėmė jo buvusi sutuoktinė, lemia, kad dėl to apeliantas nepatyrė dvasinių išgyvenimų.
- 11.7. Ieškovo vertinimu, atsižvelgiant į protingumo, teisingumo ir sąžiningumo principų reikalavimus, atsakovo prašomos atlyginti bylinėjimosi išlaidos už advokato atstovavimą turėjo būti sumažintos.
12. Atsiliepimu į apeliacinį skundą atsakovas V. E. K. prašo atmesti apeliacinį skundą; nepriimti apelianto papildomai pateiktų įrodymų; priteisti iš apelianto atsakovo naudai patirtas bylinėjimosi išlaidas. Pagrindiniai atsiliepimo argumentai:
- 12.1. Atsakovo teigimu, elektroniniai laišakai yra susiję su bendruoju (visuomenės) interesu, o apeliantas yra viešas asmuo, kuris nesinaudoja tokiu pačiu garbės ir orumo gynimu kaip privatus asmuo. Atsakovo teigimu, elektroniniais laiškais jis nesiekė pažeminti ir nepažemino ieškovo garbės ir orumo, tačiau siekė teisinio aiškumo dėl privalomos narystės (*duomenys neskelbtini 1*). Elektroniniai laišakai siųsti mažam skaičiui asmenų, kurie susiję su (*duomenys neskelbtini 1*) veikla.
- 12.2. Atsakovo vertinimu, ieškovas neįrodė ieškinio dalyko ir pagrindo. Pagal ieškovo patikslintame ieškinyje suformuluotą poziciją jo garbę ir orumą žemina tik tas duomenų turinys, pagal kurį atsakovas apie apeliantą paskleidė duomenis, neva apeliantas padarė nusikalstamas veikas, numatytas BK 182 ir 178 straipsniuose. Ieškovas neįrodė tokio paskleistų duomenų turinio. Atsakovo teigimu, lingvistinė elektroninių laiškų analizė nepatvirtina ieškinio pagrindo ir dalyko. Akcentuoja, kad visuomenės informavimo priemonėse paskelbtų straipsnių pavadinimuose taip pat vartojamas žodis „vagystė“, tačiau (*duomenys neskelbtini 3*) nesikreipė į teismą dėl garbės ir orumo gynimo.
- 12.3. Atsakovas vertina, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, jog atsakovo 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroniniuose laiškuose išreikšta nuomonė apie ieškovą turi pakankamą faktinį pagrindą. Atsakovo nuomone, apelianto pozicija dėl konsultavimo paslaugų (*duomenys neskelbtini 3*) teikimo yra nepagrįsta ir ją paneigia byloje pateikti rašytiniai įrodymai. Pirmosios instancijos teismas pagrįstai rėmėsi rašytiniais įrodymais nustatydamas aplinkybes dėl (*duomenys neskelbtini 3*) gautos bendros paramos. Atsakovas nesutinka su apelianto argumentais dėl revizoriaus ataskaitos pristatymo. Atsakovas taip pat nurodo, kad byloje reikšminga ne atsakovui išduoto įgaliojimo forma, o turinys.
- 12.4. Atsakovo nuomone, vertinant ginčo teiginius, šiuo atveju svarbu vertinti tiek skyrybos ženklus, tiek sintaksinius požymius, tiek semantinę reikšmę. Žodžiai „suklaidino“ bei „sukčius“ yra vertinamojo pobūdžio, reiškiantys subjektyvų kalbančiojo santykį su objektu, įvykiu ar reiškiniu, todėl jų negalima patikrinti tiesos požiūriu. Atsakovas nesutinka

su apelianto motyvais, kad nuomonės reiškimas pripažintinas peržengusiu įstatymo ribas ir pažeidžiančiu ieškovo garbę ir orumą, kadangi ieškovas, nagrinėjant bylą pirmosios instancijos teisme, neteigė ir neįrodinėjo, kad bendrinė atsakovo pavartotų žodžių reikšmė pažemino jo garbę ir orumą, tad tokie apeliacinio skundo argumentai peržengia pareikšto patikslinto ieškinio ribas. Pažymi, kad yra priimti įsiteisėję teismų procesiniai sprendimai dėl žalos atlyginimo priteisimo iš (*duomenys neskelbtini 3*) AB „Energijos skirstymo operatorius“ naudai. Ieškovo argumentai dėl (*duomenys neskelbtini 3*) dalykinės reputacijos sąsajos su ieškovo asmenine reputacija logiškai nenuoseklūs. Atsakovo nuomone, net jei hipotetiškai būtų CK 2.24 straipsnio taikymo sąlygos, jis turėtų būti atleistas nuo civilinės atsakomybės pagal CK 2.24 straipsnio 6 dalį.

- 12.5. Atsakovo nuomone, pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė ieškovo reikalavimą priteisti neturinės žalos atlyginimą, nes ieškovas neįrodė, be kita ko, patirtos neturtinės žalos fakto bei dydžio. Atsakovo vertinimu, nėra jokio teisinio ir faktinio pagrindo mažinti atsakovui priteistas bylinėjimosi išlaidas, kadangi civilinė byla yra didelės apimties bei reikalaujanti kompleksinių bei specialių teisinių žinių, įskaitant, bet neapsiribojant, Europos Sąjungos paramos skyrimo ir panaudojimo teisinį reglamentavimą.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV. Apeliacinės instancijos teismo nustatytos aplinkybės, teisiniai argumentai ir išvados

13. Apeliacinio proceso paskirtis – patikrinti neįsiteisėjusio pirmosios instancijos teismo sprendimo teisėtumą ir pagrįstumą (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 301 straipsnis). CPK 320 straipsnio 1 dalis nustato, kad bylos nagrinėjimo apeliacine tvarka ribas sudaro apeliacinio skundo faktinis ir teisinis pagrindas bei patikrinimas, ar nėra absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų. Taigi apeliacinės instancijos teismas ne pakartotinai nagrinėja bylą iš esmės, o, atsižvelgdamas į apeliacinio skundo argumentus, peržiūri pirmosios instancijos teismo sprendimą jo teisėtumo ir pagrįstumo aspektu, kartu *ex officio* (savo iniciatyva, pagal pareigas) patikrindamas, ar nėra absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų (CPK 320 straipsnis). Nagrinėjamu atveju nenustatyta CPK 329 straipsnio 2 dalyje nurodytų absoliučių skundžiamo sprendimo negaliojimo pagrindų.
14. Vadovaujantis CPK 321 straipsnio 1 dalimi, apeliacinis skundas nagrinėjamas rašytinio proceso tvarka, išskyrus atvejus, kai skundą nagrinėjantis teismas pripažįsta, kad būtinas žodinis nagrinėjimas. Teisėjų kolegija, įvertinusi apeliacijos dalyką, apeliacinį skundą, atsiliepimo į jį argumentus, konstatuoja, jog nenustatyta būtinybė skundą nagrinėti žodinio proceso tvarka, o rašytinis šios bylos nagrinėjimas nepažeis šalių teisių ir užtikrins civilinio proceso koncentracijos ir ekonomiško principų įgyvendinimą (CPK 321, 322 straipsniai).

Dėl naujų įrodymų

15. Ieškovas apeliaciniame skunde pateikė prašymą priimti naujus įrodymus – 2017 m. liepos 31 d. (*duomenys neskelbtini 3*) įsakymą Nr. 18-k ir ištuokos dokumentą. Ieškovas nurodo, kad šių įrodymų pateikimo būtinybė atsirado po 2021 m. gruodžio 29 d. Klaipėdos apylinkės teismo priimto sprendimo. Atsiliepime į apeliacinį skundą atsakovas prašo nepriimti apelianto

papildomai patiektų įrodymų, nes ieškovas juos objektyviai galėjo pateikti bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme.

16. Papildomų įrodymų pateikimas apeliacinės instancijos teisme ribojamas. CPK 314 straipsnyje numatyta, kad apeliacinės instancijos teismas atsisako priimti naujus įrodymus, kurie galėjo būti pateikti pirmosios instancijos teisme, išskyrus atvejus, kai pirmosios instancijos teismas nepagrįstai juos atsisakė priimti ar kai šių įrodymų pateikimo būtinybė iškilo vėliau. Vadovaujantis CPK 306 straipsnio 1 dalies 4 punktu ir 4 dalimi, teikiant prašymą priimti naujus įrodymus turi būti nurodyti motyvai, pagrindžiantys naujų įrodymų pateikimo būtinybę.
17. Apeliaciniame skunde ieškovas nurodo, kad prašomų priimti naujų įrodymų pateikimo būtinybė atsirado po pirmosios instancijos teismo sprendimo priėmimo, tačiau teisėjų kolegija nenustatė pagrindo sutikti su tokiais apelianto prašymo motyvais. Ieškovas aplinkybę apie buvusį civilinį ginčą dėl sunaudotos elektros energijos apskaičiavimo, kuriame dalyvavo (*duomenys neskelbtini 3*), kuriam vadovavo ieškovas, nurodė dar pradiniame ieškinyje. Apeliantas nenurodė aplinkybių, jog neturėjo objektyvios galimybės apeliacinės instancijos teisme prašomų priimti naujų įrodymų pateikti bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme. Apeliantas taip pat neįrodinėja, kad įrodymus teikė arba ketino teikti, tačiau pirmosios instancijos teismas nepagrįstai atsisakė tokius įrodymus priimti, juo labiau, kad visi šie įrodymai (dokumentai) neabejotinai egzistavo bylą nagrinėjant pirmosios instancijos teisme. Teisėjų kolegija, nenustačiusi pagrindo taikyti CPK 314 straipsnyje numatytas išimtis, atsisako priimti ieškovo kartu su apeliaciniu skundu pateiktus naujus įrodymus ir jų nevertina.

Dėl ginčo esmės

18. Byloje nustatyta, kad atsakovas V. E. K. 2020 m. gruodžio 6 d. (28 adresatams) ir 2021 m. sausio 11 d. (22 adresatams) išsiuntė elektroninius laiškus. Taip pat nustatyta, kad minėtuose elektroniniuose laiškuose ieškovo A. G. ieškinyje nurodytais ir paryškintais teiginiais, žodžiais, nuorodomis kalbama apie ieškovą.
19. Ieškovas kreipėsi į teismą su ieškiniu dėl konkrečių paskleistų duomenų pripažinimo neatitinkančiais tikrovės, žeminančiais asmens garbę bei orumą ir tokių duomenų paneigimo bei neturtinės žalos ir nuostolių atlyginimo. Pirmosios instancijos teismo 2021 m. gruodžio 29 d. sprendimu ieškovo ieškinys tenkintas iš dalies. Apeliaciniu skundu ieškovas A. G. skundžia pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį, kuria buvo atmesta dalis ieškovo patikslinto ieškinio reikalavimų. Kita pirmosios instancijos teismo sprendimo dalis, kuria iš dalies patenkinti ieškovo ieškinio reikalavimai, apeliacine tvarka neapskūsta ir dėl jos nepasisakytina.
20. Įstatymas gina asmenines neturtines teises – garbę ir orumą. CK 2.24 straipsnio 1 dalis nustato, kad asmuo turi teisę reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės, taip pat atlyginti tokių duomenų paskleidimu jam padarytą turtinę ir neturtinę žalą. CK 2.24 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąvoka „duomenys“ reiškia nurodytas, konstatuotas tam tikras aplinkybes, faktus, t. y. informaciją, kurios tikrumą galima patvirtinti taikant tiesos ir netiesos kriterijus. Garbė ir orumas ginami CK 2.24 straipsnio pagrindu, kai nustatoma būtina faktų visuma: 1) žinių (faktų ir duomenų) paskleidimas, 2) faktas, kad paskleistos žinios yra apie ieškovą, 3) paskleistų žinių neatitiktis tikrovei ir 4) faktas, jog paskleistos žinios žemina asmens garbę ir orumą (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-390/2008*;

2011 m. gruodžio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-97/2011; 2011 m. rugsėjo 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-347/2011). Sprendžiant klausimą dėl pirmosios paminėtos sąlygos – žinių (faktų ir duomenų) paskleidimo fakto – būtina nustatyti, ar apie asmenį buvo paskleista jo garbę ir orumą žeminanti ir tikrovės neatitinkanti žinia, ar išreikšta ją pasakiusio asmens nuomonė.

21. Pažymėtina, kad siekiant tinkamai atskirti žinią nuo nuomonės negalima apsiriboti tik atskirų frazių pažodiniu vertinimu. Svarbu yra įvertinti ir pateikiamų teiginių kontekstą, formuluotes, ar išsakomos mintys suprantamos kaip neginčytinas faktas, ar kaip asmeninis tam tikrų faktinių aplinkybių vertinimas. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje akcentuojama, kad vertinant, ar paskleista informacija yra žinia, ar nuomonė, negalima apsiriboti atsietu pažodiniu paskleisto teksto traktavimu, kiekvienu atveju reikia atsižvelgti į teiginio kontekstą, paskelbimo (pasakymo, išspausdinimo ir kt.) aplinkybes ir pan. (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2007 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-113/2007*). Darant išvadą dėl paskleistos informacijos pobūdžio būtina atsižvelgti į visą kontekstą, kuriame ji pateikta, informacijos pateikimo konstrukciją, pagal kurią sprendžiama, ar autorius teikia informaciją apie su asmeniu susijusį faktą ką nors teigdamas, nurodydamas, ar pateikia savo tam tikrų duomenų subjektyvų vertinimą, kaip jis supranta teikiamus duomenis. Nuomonės ir faktus galima atskirti nustačius, ar sakiniai suformuluoti kaip teigimas, ar kaip pasiūlymas, dvejonė, abejonė, klausimas, ar dar kitokia forma (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. sausio 27 d. nutartis, civilinėje byloje Nr. 3K-3-1-219/2015*). Tad tiriant ir vertinant informaciją, svarbu vertinti ir bylos aplinkybių visumą, analizuoti paskleistų teiginių kontekstą, atsižvelgti į jų formuluotes.
22. Siekiant nustatyti skleidžiamos informacijos pobūdį, duomenys ir faktai yra svarbūs tiek pateikiant žinią, tiek nuomonę, nes ne tik žinia, bet ir nuomonė turi turėti pakankamą faktinį pagrindą. Vien tai, kad ginčijamas teiginys gali būti patikrinamas pagal byloje esančius duomenis, nesudaro pagrindo teigti, kad buvo pateikta žinia, o ne nuomonė – asmens subjektyvus tam tikrų faktų ir duomenų vertinimas. Nuomonė turi turėti pakankamą faktinį pagrindą, tačiau ji yra subjektyvi, todėl jai netaikomi tiesos ir tikslumo kriterijai. Nuomonės faktiniam pagrindui nustatyti nebūtina nurodyti, kad tai, ką teigia atsakovas, yra tiesa; svarbu nustatyti, ar atsakovas turėjo pakankamą faktinį pagrindą pareikštai nuomonei susidaryti.

Dėl 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroninių laiškų

23. Apeliaciniame skunde ieškovas A. G. nurodo šiuos ieškinyje nurodytus ir ieškovo paryškintus teiginius, kuriuos prašė paneigti ieškiniu: 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniame laiške: 1) „<...>. Bet taip atsitiko... **Šis žmogus mane suklaidino...** deklaravo vertybes ir pagrindinį moralės principą, kad tai dėl - ko sutarta – bus laikomasi. **Pasirodo paprastas sukčius...<...>**“ (toliau – pirmoji citata); 2) „<...>“. **Galite elektros kabelį pasijungti iš kito šono... gal netikrins...**“, „**Elektra jau atvesta į pačius atokiausius kampelius tik reikia už ją mokėti – ar tai kažkas nauja A. G.? <...>**“ (toliau – antroji citata); 2021 m. sausio 11 d. elektroniniame laiške: „<...>. *Norime atkreipti dėmesį, kad priverstinis dalyvavimas asociacijos veikloje - kuriai šiuo metu vadovauja savo elgesiu save diskreditavęs A. G. (viešai pateikiama informacija apie elektros energijos vagystes, VTEK pradėtas tyrimas, ŽS atstovai (J. Ž.) dalyvavo visuotiniame susirinkime tai disponuoja pilna informacija ir tt) <...>*“ (toliau – trečioji citata).

24. Nagrinėjamoje byloje pirmosios instancijos teismas minėtus atsakovo elektroniniuose laiškuose nurodytus teiginius ir frazes vertino kaip atsakovo nuomonę, o ne kaip žinių. Teisėjų kolegija, išanalizavusi bylos duomenis, skundžiamo teismo sprendimo motyvus ir ieškovo apeliacinio skundo argumentus, su tokiu pirmosios instancijos teismo atliktu vertinimu ir padarytomis išvadomis sutinka. Teisėjų kolegija daro išvadą, kad ieškovo apeliacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo naikinti ar keisti skundžiamą pirmosios instancijos teismo sprendimą ir šią išvadą grindžia toliau nurodytais motyvais.
25. Teisėjų kolegija, įvertinusi byloje esančių įrodymų visumą, sutinka su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad sprendžiant dėl ieškovo pareikštų ieškinio reikalavimų nagrinėjamu atveju svarbią reikšmę turi ginčo elektroninių laiškų rašymo kontekstas. Nustatyta, kad pirmosios instancijos teismas išsamiai nustatė, ištyrė bei visapusiškai įvertino bylos faktinius duomenis apie atsakovo 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroninių laiškų rašymo kontekstą, šalių ir jų atstovaujama juridinių asmenų veiklą, šios veiklos organizavimą, taip pat ankstesnius santykius. Teisėjų kolegija visų pirmosios instancijos teismo nustatytų faktinių aplinkybių papildomai nekartoja ir pasisako dėl apeliaciniu skundu ieškovo ginčijamų faktinių aplinkybių ir apeliacinio skundo argumentų, kuriais motyvuojamas pirmosios instancijos teismo padarytų išvadų nepagrįstumas ir skundžiamo sprendimo neteisėtumas.
26. Byloje nustatytos reikšmingos aplinkybės, kad (*duomenys neskelbtini 1*) įregistruotas 2017 m. gegužės 17 d., vienijantis Lietuvos Respublikoje veikiančias (*duomenys neskelbtini*) grupes, jungia (bylos iškėlimo metu) 13 (*duomenys neskelbtini*) grupių, aukščiausiasis valdymo organas – visuotinis narių susirinkimas, kolegialus valdymo organas – valdyba, kurią sudaro 7 nariai. Ieškovas A. G. nuo 2019 m. gegužės 17 d. yra (*duomenys neskelbtini 1*) valdybos narys, nuo 2019 m. rugsėjo 18 d. paskirtas (išrinktas) valdybos pirmininku. Ieškovas bylos iškėlimo metu taip pat buvo (*duomenys neskelbtini 3*) vadovas (nuo 2004 m. liepos 5 d. iki 2021 m. kovo 31 d.) ir akcininkas. Taip pat ieškovas yra (*duomenys neskelbtini 7*) vadovas ir akcininkas, (*duomenys neskelbtini 5*) pirmininkas, (*duomenys neskelbtini 6*) valdybos pirmininkas, vykdo individualią žemės ūkio veiklą. Atsakovas V. E. K. yra (*duomenys neskelbtini 8*) prezidentas, (*duomenys neskelbtini 2*) valdybos narys (nuo 2017 m. gegužės 30 d.), (*duomenys neskelbtini 4*) direktorius.
27. Apeliaciniame skunde ieškovas nurodo motyvus, kad pirmojoje citatoje esantis teiginys, priešingai nei nustatė pirmosios instancijos teismas, yra ne atsakovo subjektyvi nuomonė, bet atsakovo sąmoningai paskleista žinia, kad ieškovas yra sukčius, kuri neatitinka tikrovės bei nepagrįstai žeidžia ieškovo garbę bei orumą. Apeliantas nurodo, kad žodis „sukčius“ gali būti suprantamas kaip asmuo, nuteistas už sukčiavimą, o ieškovas nėra teistas už jokią nusikaltimą, tuo labiau pagal BK 182 straipsnį už sukčiavimą.
28. Vertinant apelianto argumentus svarbu įvertinti tai, kad iš 2020 m. gruodžio 6 d. ir 2021 m. sausio 11 d. elektroninių laiškų turinio matyti, jog jų pagrindinis tikslas – pateikti argumentus dėl privalomos narystės asociacijoje ((*duomenys neskelbtini 1*)), kurios valdybos pirmininkas ir vadovas yra ieškovas, panaikinimo. Apeliantas neginčija, kad ieškinyje nurodytų atsakovo elektroninių laiškų išsiuntimo metu pagal teisinį reglamentavimą vienas iš (*duomenys neskelbtini*) grupėms keliamų reikalavimų ir įpareigojimų buvo dalyvauti nacionalinio (*duomenys neskelbtini 1*) veikloje (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro

2016 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 3D-298 patvirtintų Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ įgyvendinimo taisyklių 12.5 papunktis). Be to, iki bylos iškėlimo buvo keliamas klausimas, ar įtvirtintas tik privalomas dalyvavimas, ar ir privaloma narystė (*duomenys neskelbtini*). Tad klausimas dėl (*duomenys neskelbtini 1*) vadovo veiklos ir reputacijos asociacijos nariams buvo reikšmingas.

29. 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško tema yra dėl privalomo dalyvavimo (*duomenys neskelbtini 1*) veikloje, o pačiame elektroniniame laiške kalbama apie (*duomenys neskelbtini 1*) skiriamą paramos lėšų netinkamą panaudojimą ir nepagrįstai nustatytą privalomą narystę (*duomenys neskelbtini 1*) veikloje. Vertinant pirmojoje citatoje ieškovo nurodytas paryškintas frazes „Šis žmogus mane suklaidino...“ ir „Pasirodo paprastas sukčius...“ matyti, kad jos iš esmės susijusios logine minties tąsa. Iš tarp nurodytų frazių esančio teksto matyti, kad atsakovas jaučiasi suklaidintas, nes, atsakovo nuomone, ieškovas nesilaiko deklaruotų vertybių ir moralinio principo, kad susitarimų reikia laikytis. Teisėjų kolegija daro išvadą, kad pirmosios citatos ir joje pavartotų ieškovo paryškintų frazių turinys, kontekste, kuriame jis pateiktas, nesudaro pagrindo padaryti išvadą, kad šiomis frazėmis ieškovui priskiriamas nusikalstamas elgesys, BK 182 straipsnyje nurodytos nusikalstamos veikos padarymas.
30. Šiuo aspektu reikšminga įvertinti ir tai, kad byloje yra duomenų, jog tarp šalių vadovaujamų juridinių asmenų nesėkmingai klostėsi konsultavimo paslaugų teikimo teisiniai santykiai. Į šią faktinę aplinkybę apie ankstesnius šalių, kaip juridinių asmenų vadovų, santykius pirmosios instancijos teismas pagrįstai atsižvelgė vertindamas pirmosios citatos kontekstą.
31. Apelianto įsitikinimu, nėra pagrindo teigti, jog atsakovo nurodomas tariamas neatsikaitymas su atsakovu turi faktinį pagrindą ar prielaidą ginčijamiems atsakovo teiginiams. Apeliaciniame skunde ieškovas teigia, kad pirmosios instancijos teismas nepagrįstai padarė išvadą, jog ieškovo vadovaujamą (*duomenys neskelbtini 3*) ir atsakovo vadovaujamą (*duomenys neskelbtini 4*) siejo konsultavimo paslaugų teisiniai santykiai. Apelianto teigimu, byloje nėra jokių įrodymų, jog (*duomenys neskelbtini 3*) ar ieškovas užsakė iš (*duomenys neskelbtini 4*) ar atsakovo kokius nors konsultavimo darbus, nesudarytos jokios sutartys, nėra jokių duomenų, kad ieškovas atsakovui perdavė projektavimo užduotį, kad atsakovas ar (*duomenys neskelbtini 4*) atliko kokius nors darbus ir šie darbai ieškovui būtų perduoti.
32. Vertinant šiuos apeliacinio skundo argumentus nustatyta, kad byloje esantys rašytiniai įrodymai – 2020 m. gegužės mėn. 16 d. ieškovo atsakovui ir 2020 m. gegužės mėn. 19, 22, 24, 25, 30 d., taip pat 2020 m. liepos 22 d. atsakovo ieškovui siųstų elektroninių laiškų turinys ir jų priedai, atsakovo turimas ir byloje pateiktas ieškovo A. G. atspausdintas Nekilnojamojo turto registro išrašas, sudaro pakankamą pagrindą vertinti, jog tarp atsakovo atstovaujamo (*duomenys neskelbtini 4*) (paslaugų teikėjos) ir ieškovo atstovaujamo (*duomenys neskelbtini 3*) (paslaugų gavėjos) buvo inicijuoti ir susiklostė konsultavimo paslaugų teisiniai santykiai. Nors apeliantas teigia, kad pastatas, kuriam atsakovas neva rengė projektą, nepriklauso (*duomenys neskelbtini 3*), tačiau iš byloje esančio ieškovo atspausdinto 2018 m. kovo 12 d. Nekilnojamojo turto registro išrašo duomenų nustatyta, kad pastato–antidės, unikalus Nr. (*duomenys neskelbtini*), kuris nurodytas ir byloje esančios 2020 m. gegužės 14 d. konsultavimo paslaugų sutarties projekte bei 2020 m. gegužės 22 d. sąskaitoje faktūroje, nuosavybės teisė įregistruota (*duomenys neskelbtini 3*). Nors

paslaugų teikėjos parengtas sutarties projektas paslaugų gavėjos nepasirašytas, tačiau byloje esančių įrodymų visuma sudaro pakankamą pagrindą vertinti, kad nurodyto pobūdžio sutartiniai santykiai tarp šalių klostėsi, buvo nesėkmingi, už darbus neatsiskaityta. Esant tokiems duomenims pirmosios instancijos teismas turėjo pakankamą pagrindą šiuos byloje esančius įrodymus apie šalių vadovaujamų juridinių asmenų santykius vertinti nagrinėdamas pirmosios citatos turinio kontekstą.

33. Apeliantas teigia, kad pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, jog revizoriaus ataskaita nebuvo pristatyta, yra klaidinga ir prieštarauja byloje surinktiems įrodymams. Apeliantas nurodo, kad revizoriaus ataskaita buvo pristatyta, ją paskelbė ieškovas. Teisėjų kolegija atmeta kaip nepagrįstus apelianto argumentus, jog pirmosios instancijos teismas neįvertino byloje esančių įrodymų ir liudytojų paaiškinimų bei šiuo klausimu nustatė netikslias faktines aplinkybes.
34. Byloje nustatyta, kad (*duomenys neskelbtini 1*) revizoriaus 2020 m. birželio 11 d. ataskaitoje už 2019 m. nurodyta, jog finansinė veikla vykdyta tinkamai. Be to, minėtoje revizoriaus ataskaitoje taip pat nurodyta, kad (*duomenys neskelbtini*) nėra pasiekti pagrindiniai tikslai, kyla abejonės dėl vienasmenio valdymo organo ir kolegialaus valdymo organo tarpusavio glaudaus bendradarbiavimo; taip pat atkreipiamas dėmesys į vadovo kai kurių pasirašytų kreipimūsi į valstybės institucijas turinį, kai bandoma atstovauti (*duomenys neskelbtini*) vardu atskirus interesus, kurie gali būti susieti su interesų konfliktu; pasigendama glaudaus bendradarbiavimo tarp valdybos ir pirmininko, dėl skubotumo sprendimus strateginiais klausimais priima pirmininkas ir dėl to dingsta (*duomenys neskelbtini*) valdymo skaidrumo pagrindai, todėl siūloma parengti veiklos aprašą; keliamas viešųjų pirkimų organizavimo skaidrumo klausimas; teikiami siūlymai dėl metinio veiklos plano rengimo užtikrinant bendradarbiavimo principą. Iš 2020 m. birželio 11 d. revizoriaus E. N. elektroninio laiško, siūsto (*duomenys neskelbtini 1*) elektroninio pašto adresu, nustatyta, kad jis nurodė, jog visuotiniame susirinkime negali dalyvauti ir pavedė 2019 m. finansinę atskaitą pristatyti asociacijos valdybos pirmininkui (ieškovui) bei informavo, kad ataskaitos dalį dėl (*duomenys neskelbtini*) strateginių tikslų ir uždavinių įgyvendinimo įpareigojo revizoriaus vardu pristatyti (*duomenys neskelbtini 2*) atstovą V. E. K.. Nors apeliantas nurodo, kad revizorius neturi teisės įgalioti atsakovą pristatyti ataskaitą, tačiau šie motyvai nepaneigia nustatytos aplinkybės, kad tarp (*duomenys neskelbtini*) narių dėl ataskaitos paviešinimo kilo nesutarimas.
35. Skundžiamame teismo sprendime pirmosios instancijos teismas nustatė, jog buvo pristatyta revizoriaus ataskaitos dalis dėl finansinės apskaitos ir finansinė atskaitomybė patvirtinta (2 darbotvarkės klausimas). Pirmosios instancijos teismas, pasisakydamas dėl ieškinio reikalavimo dalies, kuri buvo patenkinta, nustatė ir ieškovo apeliaciniame skunde akcentuojamas aplinkybes, jog 2020 m. birželio 12 d. susirinkimo protokolas yra galiojantis, taip pat, jog atsakovas, kaip matyti iš protokolo, pasisakė 3-uoju darbotvarkės klausimu (t. y. (*duomenys neskelbtini 1*) 2020 m. veiklos plano įgyvendinimo strategijos pristatymas). Iš byloje esančių rašytinių įrodymų (2020 m. birželio 12 d. V. E. K., 2020 m. birželio 14 d. ir 2020 m. birželio 18 d. E. N., 2020 m. birželio 18 d. M. V., 2020 m. birželio 21 d. K. V., 2020 m. birželio 23 d. R. S. elektroninių laiškų), nustatyta, kad revizoriaus ataskaita, nepalanki valdybos pirmininkui, asociacijos nariams iki susirinkimo nebuvo pateikta, revizoriaus ataskaitos dalis dėl (*duomenys neskelbtini*) strateginių tikslų ir uždavinių 2020 m. birželio 12 d. susirinkime nebuvo pristatyta. Iš skundžiamo teismo sprendimo motyvų matyti, kad pirmosios instancijos teismas byloje taip pat įvertino ir liudytojų parodymus. Nustatyta,

kad apelianto nurodomų liudytojų A. G. (2021 m. spalio 27 d. teismo posėdyje) ir K. V. (2021 m. lapkričio 3 d. teismo posėdyje) pirmosios instancijos teisme duoti parodymai vienareikšmiškai nepatvirtina, kad buvo pristatyta visa revizoriaus ataskaita. Nustatyta, kad liudytojas K. V. nurodė aplinkybę, jog revizoriaus ataskaita buvo pristatyta, tačiau taip pat nurodė, kad vėliau revizorius jam patvirtino, jog ataskaita buvo platesnė. Esant tokioms aplinkybėms pirmosios instancijos teismas, tirdamas pirmosios citatos vertinimui aktualų faktinių aplinkybių kontekstą, pagrįstai įvertino byloje esančių duomenų visumą, jog dėl 2020 m. birželio 12 d. visuotinio narių susirinkimo eigos ir jos užfiksavimo protokole tarp (*duomenys neskelbtini*) narių buvo kilę nesusipratimų ir nesutarimų (nepalankios ieškovui revizoriaus ataskaitos dalies nepaviešinimas, nepateikimas atsakymų į klausimus, susijusius su reputacija ir kt.).

36. Apeliantas, teigdamas, kad pirmosios instancijos teismas neteisingai nustatė bylos aplinkybes, nurodo, jog pirmosios instancijos teismas neįvertino, jog 690 866 Eur yra bendra gauta parama pagal visas įmanomas priemones, o ne tik pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos priemones ir veiklos sritis, kurioms yra nustatyta maksimali suma pagal 2.2–2.4 punktus. Pažymėtina, kad pirma, apeliantas neginčija, jog (*duomenys neskelbtini 3*) pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrės 2015 m. vasario 9 d. įsakymu Nr. 3D-75 patvirtintas Lietuvos Respublikos žuvininkystės sektoriaus 2014-2020 metų veiksmų programos administravimo taisyklėse nurodytas priemones (2.2., 2.3., 2.4 punktai) galima didžiausia paramos suma yra 0,7 mln. Eur. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad, Nacionalinės mokėjimo agentūros viešai pateikiama informacija (*duomenys neskelbtini 3*) bendros gautos paramos dydis sudaro 690 866 Eur. Iš byloje esančių rašytinių įrodymų matyti, kad nurodytą sumą sudaro parama pagal priemones „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Produktyvios investicijos į akvakultūrą (supaprastinta parama)“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas (vietos projektai)“. Taigi, pirmosios instancijos teismas nustatė pagal kelias priemones gautos bendros paramos dydį. Antra, apeliantas neginčija kitų pirmosios instancijos teismo nustatytų ir įvertintų aplinkybių dėl ieškovo, veikiant (*duomenys neskelbtini 1*) vardu, galimai savanaudiško kreipimosi 2019 m. lapkričio 18 d. į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją būtent dėl paramos vienam (iš trijų) (*duomenys neskelbtini*) sektorių, kuriame pats veikia, normos padidinimo, į kurias taip pat atsižvelgta padarant apelianto ginčijamas teismo išvadas.
37. Apeliantas akcentuoja, kad atsakovas veikė savo vardu, o ne (*duomenys neskelbtini 2*) bei jos narių vardu, nes atsakovo įgaliojimas, kuris yra ir byloje, yra išduotas ne to subjekto, kuris turi teisę tokį įgaliojimą išduoti. Pažymėtina, kad byloje buvo įvertinti būtent atsakovo veiksmai, tad apelianto nurodyta aplinkybė dėl 2020 m. birželio 14 d. įgaliojimo formos neturi esminės teisinės reikšmės pirmosios instancijos teismo išvadų ir sprendimo teisėtumui bei pagrįstumui.
38. Svarbu įvertinti ir tai, kad pirmosios instancijos teismas teisingai nustatė, jog 2017 m. visuomenės informavimo priemonių interneto tinklapiuose buvo publikuoti straipsniai apie įtarimus, jog (*duomenys neskelbtini 3*) neteisėtai naudojo elektrą, straipsnių pavadinimuose minimi įtarimai elektros energijos vagyste. Byloje taip pat nustatyta, kad Vilniaus apygardos teismo 2019 m. spalio 7 d. sprendimu civilinėje byloje Nr. e2-243-431/2019, kuris Lietuvos apeliacinio teismo 2020 m. spalio 15 d. nutartimi civilinėje byloje Nr. e2A-552-241/2020 paliktas nepakeistas, ieškovei AB „Energijos skirstymo operatorius“ iš atsakovės (*duomenys neskelbtini 3*) priteistas 72 001,90 Eur žalos atlyginimas, 6 procentų metinės palūkanos nuo

priteistos sumos už laikotarpį nuo bylos iškėlimo teisme (2018 m. kovo 7 d.) iki teismo sprendimo visiško įvykdymo ir 3 246,23 Eur bylinėjimosi išlaidų; atsakovės (*duomenys neskelbtini 3*) priešiškinis atmetas. Minėtuose teismų procesiniuose sprendimuose konstatuota, kad atsakovė naudojo elektros energiją tuo metu, kai apskaitos prietaisais nefiksavo vartojamos elektros energijos dėl jam daromo išorinio poveikio (magneto); byloje esanti įrodymų visuma patvirtina neteisėtą elektros energijos naudojimo faktą.

39. Įvertinusi nurodytų duomenų visumą teisėjų kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad pirmoje citatoje yra pateikiamas atsakovo subjektyvus situacijos, ieškovo asmenybės vertinimas. Bylos duomenys sudaro pagrindą vertinti, kad tokia atsakovo nuomonė turėjo pakankamą faktinį pagrindą.
40. Vertinant ieškovo nurodomą 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško antrąją citatą matyti, kad elektoriniame laiške kartu pateikiamos nuorodos į paminėtus visuomenės informavimo priemonių interneto tinklapiuose publikuotus straipsnius. Atsižvelgiant į antrojoje citatoje nurodytų frazių pateikimo konstrukciją (vartojami daugtaškiai, keliamas retorinis klausimas, kartu pateikiamos nuorodos) yra pagrindas vertinti, kad iš esmės yra pateikiamas atsakovo situacijos ir tam tikrų duomenų vertinimas. Atsakovas antrojoje citatoje nurodytomis frazėmis neteigia, kad ieškovas yra padaręs BK 178 straipsnyje numatytą nusikalstamą veiklą.
41. Apeliantas akcentuoja, kad prieš ieškovą, kaip (*duomenys neskelbtini 3*) vadovą ir/ar kaip fizinį asmenį, nėra ir niekada nebuvo pradėtos jokios civilinės, administracinės ar baudžiamosios bylos dėl netikslaus sunaudotos elektros energijos apskaičiavimo. Tačiau byloje nustatyta, kad ieškovas buvo (*duomenys neskelbtini 3*) vadovas nuo 2004 m. liepos 5 d. iki 2021 m. kovo 31 d. Įsiteisėjusių minėtų teismų procesinių sprendimų duomenimis, (*duomenys neskelbtini 3*) elektros energijos neteisėtas naudojimas buvo nustatytas laikotarpiu nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2017 m. rugpjūčio 2 d., t. y. kai ieškovas buvo bendrovės vadovas. Bendrovės vadovas organizuoja kasdieninę bendrovės veiklą (Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 37 straipsnio 8 dalis, 12 straipsnio 1 punktą). Atsižvelgiant į tai, pirmosios instancijos teismas pagrįstai konstatavo, kad juridiniam asmeniui taikyta civilinė atsakomybė tiesiogiai siejasi ir su juridinio asmens vadovu – jo veikla ir reputacija. Kadangi nurodytas elektros energijos neteisėto naudojimo laikotarpis yra ilgas, apelianto argumentai, jog jis buvo atostogose, kai buvo nustatytas netinkamas elektros energijos suvartojimas, neturi įtakos nurodytoms išvadoms. Apelianto argumentai, kad atsakovo teiginių paskleidimo dieną energijos skirstymo operatorius bendrovei (*duomenys neskelbtini 3*) neturėjo jokių pretenzijų dėl sunaudotos elektros energijos, neturi teisinės reikšmės. Pažymėtina, kad atsakovo 2020 m. gruodžio 6 d. elektroniniame laiške nurodyti duomenų šaltiniai – pateiktos nuorodos į visuomenės informavimo priemonėse publikuotus straipsnius; 2021 m. sausio 11 d. elektroniniame laiške patikslinta, kad tokia informacija yra pateikta viešai. Darytina išvada, kad skundžiamame pirmosios instancijos teismo sprendime pagrįstai konstatuota, jog atsakovo išreikšta nuomonė turi faktinį pagrindą.
42. Apeliantas teigia, kad trečiojoje citatoje iš 2021 m. sausio 11 d. elektroninio laiško atsakovo paskleisti teiginiai dėl „elektros energijos vagystės“ neturi pakankamo faktinio pagrindo. Teisėjų kolegija šiuos apeliacinio skundo argumentus atmeta kaip nepagrįstus ir sutinka su pirmosios instancijos teismo išvada, kad minėta trečioji citata, kaip ir antroji citata iš 2020 m. gruodžio 6 d. elektroninio laiško, iš esmės susijusi su viešai publikuotais straipsniais apie (*duomenys neskelbtini 3*), kurio vadovas ir dalyvis buvo ieškovas, neteisėtą elektros energijos

naudojimą. Apeliacinio skundo argumentai šioje dalyje dėl ieškovo, kaip tuo metu buvusio (*duomenys neskelbtini 3*) vadovo, statuso vertinimo iš esmės analogiškai tiems, dėl kurių pasisakyta anksčiau nurodytuose motyvuose, todėl nurodytų motyvų pagrindu atmestini.

43. Įvertinus ginčo elektroninių laiškų rašymo kontekstą, tai, jog ieškovas yra viešas asmuo, konkrečiu atveju nenustatyta pagrindo sutikti su apelianto motyvais, kad atsakovo nuomonės reiškimas peržengė įstatymo nustatytas ribas. Apibendrinant tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė nurodytą patikslinto ieškinio reikalavimų dalį dėl prašomų paneigti teiginių. Dėl nurodytų reikalavimų paneigti patikslintame ieškinyje nurodytus teiginius nenustatyta faktų visumos, leidžiančios taikyti CK 2.24 straipsnyje numatytus garbės ir orumo gynimo būdus (CPK 178 straipsnis).

Dėl neturtinės žalos atlyginimo

44. Apeliantas nurodo, kad nors dėl dalies ieškinio reikalavimų pirmosios instancijos teismas pripažino, jog atsakovas paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją, kuri žeidžia ieškovo garbę ir orumą, tačiau visiškai nepagrįstai atsisakė ieškovui priteisti neturtinės žalos atlyginimą. Apelianto nuomone, pirmosios instancijos teismas pažeidė įrodymų vertinimą reglamentuojančias teisės normas, nukrypo nuo teismų formuojamos praktikos, dėl to formaliai padarė nepagrįstas išvadas, jog ieškovui neturi būti priteistas neturtinės žalos atlyginimas.
45. Pirmosios instancijos teismas apeliacine tvarka neapskūstoje sprendimo dalyje dėl vieno iš keturių patikslintame ieškinyje nurodytų ir prašytų paneigti teiginių ieškinio reikalavimą tenkino ir nustatė, kad konkreti atsakovo V. E. K. 2021 m. sausio 11 d. elektroniniu laišku 22 adresatams (du iš jų – asociacija (*duomenys neskelbtini 1*) ir ieškovas) pateikta informacija neatitinka tikrovės ir žemina ieškovo A. G. garbę ir orumą, tačiau nusprendė, kad nėra pagrindo tenkinti ieškovo reikalavimą priteisti neturtinės žalos atlyginimą.
46. CK 2.24 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad asmuo turi teisę reikalauti teismo tvarka paneigti paskleistus duomenis, žeminančius jo garbę ir orumą ir neatitinkančius tikrovės. Įstatyme taip pat įtvirtinta, kad asmuo, kurio garbė ir orumas pažeisti, turi teisę į padarytos neturtinės žalos atlyginimą (CK 2.24 straipsnio 1 dalis, 6.250 straipsnio 2 dalis). CK 6.250 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinami pinigais. Teismas, nustatydamas neturtinės žalos dydį, atsižvelgia į jos pasekmes, šią žalą padariusio asmens kaltę, jo turtinę padėtį, padarytos turtinės žalos dydį bei kitas turinčias reikšmės bylai aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus (CK 6.250 straipsnio 2 dalis).
47. Šalys neginčija, kad tiek ieškovas, tiek atsakovas laikytini viešaisiais asmenimis (elektroninių laiškų siuntimo metu galiojusios redakcijos Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 2 straipsnio 74 dalis). Viena vertus, tarpusavio santykiuose viešieji asmenys turėtų vadovautis didesnės tarpusavio pagarbos etiketo standartu. Kita vertus, vertinant apelianto argumentus, jog atsakovo, kaip viešojo asmens, paskleista ir tikrovės neatitinkanti informacija turėtų būti vertinama kaip turinti didesnę poveikį visuomenei, įvertinama ir tai, kad atsakovo elektroninio laiško, kuriame paskleista tikrovės neatitinkanti informacija, pripažinta žeminančia ieškovo garbę ir orumą, adresatai daugiausia yra asociacijos nariai. Adresatai yra susiję su ieškovo vadovaujamos asociacijos veikla, o iš byloje esančių rašytinių įrodymų matyti, kad klausimai ir abejonės dėl ieškovo reputacijos, taip pat

vadovavimo tarp asociacijos narių buvo keliami ir anksčiau (pvz., liudytojų parodymais, – 2020 m. birželio 12 d. visuotiniame narių susirinkime, 2020 m. birželio 12 d. atsakovo elektroniniame laiške dėl visuotinio susirinkimo, 2019 m. rugpjūčio 6 d. V. Š. elektroniniame laiške). Atsižvelgiant į 2021 m. sausio 11 d. elektroninio laiško pobūdį, tai, kad juo iš esmės siekiama pateikti argumentus dėl privalomo dalyvavimo (*duomenys neskelbtini 1*) veikloje panaikinimo, nėra pakankamo pagrindo sutikti su apelianto argumentais, kad atsakovas veikė sąmoningai siekdamas būtent pakenkti ieškovui, sumenkinti jo reputaciją. Ieškovo, kaip viešojo asmens, kritikos ribos taip pat yra platesnės nei privačių asmenų. Viešasis asmuo turi toleruoti apie jį skelbiamą, nors ir nevisiškai tikslią informaciją, kuri privataus asmens atveju galėtų būti vertinama kaip garbės ir orumo pažeidimas.

48. Teisėjų kolegijos vertinimu, priešingai nei teigia apeliantas, pirmosios instancijos teismas padarė pagrįstą išvadą, kad ieškovas nepateikė įrodymų, patvirtinančių, jog dėl paskleistos tikrovės neatitinkančios informacijos patyrė neturtinę žalą. Ieškovo teiginiai, kad (*duomenys neskelbtini 3*) akcijų ir vadovo pareigų perleidimą ieškovas buvo priverstas atlikti būtent dėl atsakovo veiksmų, siekdamas išvengti žalos bendrovei, ir dėl to patyrė dvasinius išgyvenimus ir neigiamus padarinius nepagrįsti objektyviais duomenimis, yra deklaratyvūs. Ieškovas nepateikė įrodymų, kurie patvirtintų sąsają, priežastinį ryšį tarp atsakovo veiksmų ir poreikio ieškovui perleisti bendrovės akcijas bei vadovavimą. Bendrovės akcijos ir vadovavimas perleisti ne ieškovui nepažįstamiems asmenims, o dukrai ir buvusiai sutuoktinei. Tad aplinkybė, kada ieškovas išsiskyrė su buvusia sutuoktine, neturi esminės teisinės reikšmės. Pirmosios instancijos teismas įvertino, kad ieškovas toliau ėjo (*duomenys neskelbtini 1*) valdybos pirmininko pareigas.
49. Teisėjų kolegiją daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai įvertino visumą klausimui išspręsti reikšmingų kriterijų ir bylos aplinkybių, dėl to pagrįstai konstatavo, kad ieškovo teisių pažeidimo pripažinimas ir atsakovo įpareigojimas paneigti tikrovės neatitinkančias žinias nagrinėjamu atveju yra pakankama satisfakcija. Atsižvelgiant į tai, konstatuojama, kad pirmosios instancijos teismas pagrįstai atmetė reikalavimą priteisti neturtinės žalos atlyginimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų paskirstymo pirmosios instancijos teisme

50. Apeliaciniame skunde ieškovas nurodo, kad atsakovo prašomos atlyginti bylinėjimosi išlaidos už advokato atstovavimą pirmosios instancijos teisme turėjo būti sumažintos, kadangi byloje atsikirsti į ieškinį (patikslintą) nebuvo reikalingos papildomos, individualių sprendimų reikalaujančios darbo sąnaudos. Apelianto teigimu, asmuo, paskleidęs tikrovės neatitinkančią informaciją, atsiduria geresnėje situacijoje, nei nuo tokių neteisėtų veiksmų nukentėjęs asmuo.
51. CPK 93 ir 98 straipsnio nuostatos numato šaliai, kurios naudai priimtas teismo sprendimas, teisę į jos turėtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, priteisiamą iš antrosios šalies. Nagrinėjamu atveju ieškovo ieškinio reikalavimai buvo tenkinti iš dalies. Vadovaujantis CPK 93 straipsnio 2 dalimi, jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, bylinėjimosi išlaidos priteisiamos ieškovui proporcingai teismo patenkintų reikalavimų daliai, o atsakovui – proporcingai teismo atmestų ieškinio reikalavimų daliai. Atsakovas pirmosios instancijos teisme patyrė 5 000 Eur teisinės pagalbos išlaidų. Apeliantas neginčija, kad atsakovo byloje pirmosios instancijos teisme patirtos išlaidos advokato teisinei pagalbai apmokėti neviršija Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2004 m. balandžio 2 d. įsakymu Nr. 1R-85 ir Lietuvos advokatų tarybos 2004 m. kovo 26 d. nutarimu (nuo 2015 m. kovo 20 d. galiojanti redakcija) patvirtintų

Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą maksimalaus dydžio (toliau – Rekomendacijos) nustatytų dydžių (CPK 98 straipsnio 2 dalis).

52. Įvertindamas šalių išlaidas už byloje suteiktą advokatų teisinę pagalbą pagrindžiančius įrodymus teismas atsižvelgia ir į Rekomendacijų 2 punkte numatytus kriterijus. Teisėjų kolegija atsižvelgia į tai, kad ieškinys buvo tikslinamas, atsakovas teikė atsiliepimą į patikslintą ieškinį, byla yra pakankamai didelės apimties, byloje buvo keliami klausimai, susiję su ieškovo vadovaujamos asociacijos veiklos organizavimu, specifine veiklos sritimi ir jos teisiniu reglamentavimu, atsakovas byloje rinko ir teikė įrodymus. Įvertinus nurodytas aplinkybes pagrindo mažinti proporcingai atmestiems ieškinio reikalavimams nustatytą ieškovo atsakovui atlygintinų bylinėjimosi išlaidų dydį nenustatyta, dėl to šie apeliacinio skundo argumentai atmestini.

Dėl bylos procesinės baigties ir bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme

53. Teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą apeliacine tvarka, įvertinusi ieškovo apeliacinio skundo bei atsakovo atsiliepimo į jį argumentus, daro išvadą, kad pirmosios instancijos teismas nustatytoms bylos faktinėms aplinkybėms teisingai taikė ginčui išspręsti aktualias materialinės teisės normas, nepažeidė įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių proceso teisės normų, priėmė teisėtą ir pagrįstą sprendimą. Dėl pagrindinių apeliacinio skundo argumentų pasisakyta, kiti argumentai neturi esminės teisinės reikšmės šalių ginčo išsprendimui. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais motyvais, konstatuoja, jog apeliacinio skundo argumentai nesudaro pagrindo panaikinti apskųstą pirmosios instancijos teismo sprendimo dalį ir dėl jos priimti kitokį sprendimą, todėl apeliacinis skundas atmestinas kaip nepagrįstas, o skundžiamas pirmosios instancijos teismo sprendimas paliktinas nepakeistas (CPK 326 straipsnio 1 dalies 1 punktas).
54. Ieškovo A. G. apeliacinį skundą atmetus, jo apeliacinės instancijos teisme turėtos bylinėjimosi išlaidos neatlygintinos. Atsakovas V. E. K. atsiliepime į apeliacinį skundą pateikė prašymą priteisti 1 700 Eur bylinėjimosi išlaidas apeliacinės instancijos teisme. Atsakovo bylinėjimosi išlaidos advokato pagalbai apmokėti pagrįstos rašytiniais įrodymais, išlaidų dydis neviršija Rekomendacijų 8.11 papunktyje numatyto dydžio, jos pripažintinos pagrįstomis ir priteisintos atsakovui iš ieškovo (CPK 98 straipsnis).

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 326–331 straipsniais, teisėjų kolegija

n u t a r i a :

Klaipėdos apylinkės teismo 2021 m. gruodžio 29 d. sprendimą palikti nepakeistą.

Priteisti iš ieškovo A. G. atsakovui V. E. K. 1 700 Eur (vieną tūkstantį septynis šimtus eurų) bylinėjimosi išlaidų apeliacinės instancijos teisme.

Teisėjai Raimonda Andrulienė

Aušra Maškevičienė

Alvydas Žerlauskas